

የሕገ መንግሥት አርቃቂ ኮሚሽን

“ሠርተ አደሩ ሕዝብ...በሕገ መንግሥቱ ዝግጅት ቀጥተኛ ንቁና ዲሞክራሲያዊ ተሳትፎ ማድረግ እጅግ አስፈላጊ ብቻ ሳይሆን የትግሉ ውጤቶች ዋናውና መብቱ ነው”

፳፭ መንግሥት ዕ/ግርያም
ነሐሴ 1977

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ
ሕገ መንግሥት

ሕዝባዊት ዲሞክራሲያዊት ሪፑብሊክ ኢትዮጵያን እንመሠርታለን !

ገጽገጽ ውይይት በተገደ አበተያየቶች መሠረት
ተሸሽሎ የተዘጋጀ

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ሕገ መንግሥት

ረዕብ 03

ጥቅም 27 / 1978
አዲስ አበባ

መ ቅ ድ ም 3

ክፍል አንድ

ሥርዓተ ማኅበር 6

መዕራፍ አንድ፣ የፖለቲካ ሥርዓት 6

መዕራፍ ሁለት፣ የኢኮኖሚ ሥርዓት 9

መዕራፍ ሦስት፣ ማኅበራዊና የባህል ፖሊሲ 11

መዕራፍ አራት፣ አገርን መከላከል፣ ሕዝብንና
አብዮትን መጠበቅ 13

መዕራፍ አምስት፣ የጤና ጉዳይ ፖሊሲ 14

ክፍል ሁለት

ዜግነት፣ ነፃነት፣ መብቶችና ግዴታዎች 16

መዕራፍ ስድስት፣ ዜግነት 16

መዕራፍ ሰባት፣ የዜጎች መሠረታዊ ነፃነቶች፣
መብቶችና ግዴታዎች 17

ክፍል ሦስት

የመንግሥት አወቃቀርና አሠራር 24

መዕራፍ ስምንት፣ ቅርፅ መንግሥት 24

መዕራፍ ዘጠኝ፣ ብሔራዊ ሽንገራ 24

መዕራፍ ዐሥር፣ የመንግሥት መክር ቤት 30

መዕራፍ ዐሥራ አንድ፣ የሪፕሌሲክ ፕራዚዳንት 32

መዕራፍ ዐሥራ ሁለት፣ የሚኒስትሮች መክር ቤት 35

መዕራፍ ዐሥራ ሦስት፣ የአስተዳደር አካባቢና የራስ ገዝ
አካባቢ፣ የሥልጣንና የአስተዳደር አካላት 38

መዕራፍ ዐሥራ አራት፣ ዳኝነት 40

መዕራፍ ዐሥራ አምስት፣ የዐቃቤ ሕግ መሥሪያ ቤት 42

መ ቅ ድ ም

እኛ የኢትዮጵያ ሠርተኛ አደር ሕዝብ አሁን ከመንገጥበት ኋላ ቁርኝት ወደ ከፍተኛ የአድገት ደረጃ ለመሸጋገር የዘመናት አኩሪ ታሪካችንን መሠረት በማድረግ ፍተሕ፣ እኩልነትና ማኅበራዊ ብልጽገና የሰፈነበት ሰላሳነት ኅብረተሰብ ለመገንባት በከፍተኛ አብዮታዊ ተግል ላይ እንገኛለን፡፡

ኢትዮጵያ የጥንት ገናና ሥልጣኔ ባለቤት የሆነችና ለብዙ ሺሕ ዓመታት ባይቋረጥ የቀየረችና የወገነች መንግሥት ያላት አገር ናት፡፡

የኢትዮጵያ መንግሥት ጸሐፊ ታዊ ሆኖ የኖረ ነው፡፡ የአገሪቱ ብሔረሰቦችና ልዩ ልዩ ማኅበረሰቦች በባህል መወራረስ፣ በፈለሳ፣ በገንዘብና በመሳሰሉት እንቅስቃሴዎች፣ በሰላምና በጦርነት ጊዜ ተሳታፊው የኖረ ናቸው፡፡ ስለዚህ የኢትዮጵያ ረጅም የነፃነት ታሪክ የብሔረሰቦቿ የጋራ ሕልውናና የጋራ ተግል ታሪክ ነው፡፡

ኢትዮጵያ የአፍሪካ፣ የእስያና የአውሮፓ አህጉሮች መገናኛ በሆነ ስተራቴጂያዊ አካባቢ የመተገኘት፣ የታላላቅ ወንዞች መነሻና ለም አገር በመሆኗ በዕዳን በወረራ ሊይዟትና ሊከፋፈሉዋት ዋክረዋል፡፡ በተለይም ከፒታሊዝም በመፅረፍ አውሮፓ ከጥቅምበት ከ16ኛው መቶ ዓመት ጀምሮ ቀኝ ገዢዎች በቁጥጥራቸው ሥር ሊያደርጋት ተደጋጋሚ መብራ አደርገዋል፡፡ ይሁን እንጂ ወራሪዎችና ቀኝ ገዢዎች በየዘመኑ የሰነዘሩትን ጥቃትና አገሪቱን ለመያዝ ያደረጉትን መብራ ሁሉ ሕዝቡ በቁጥጥነት እየመከተ ድል ሲያደርግ ኖሯል፡፡ ከፒታሊዝም ወደ ዋናፖል ደረጃ በተሸጋገረበትና ኢምፔሪያሊስቶች ዓለምን ለመቁመት በተነሳሱበት ወቅትም አልተበገረችም፡፡ ይልቁንም በ1888 በጊዜው ዘመናዊ በነበረው የቀኝ ገዢ ጦር ላይ የተቀናጀችው ታላቅ የዓድዋ ድል በዓለም ፀረ ኢምፔሪያሊስት ተግል ልዩ የነፃነት ተጋድላን ክብርና አኩሪ ታሪክን አገናጽፏታል፡፡ ጸሐፊዎቿ የአመስተ ዓመታት ተግልና መስዋዕትነትም ፋሺዝምን ድል በመምታት ስታሪክ ተረጋግጦ የቀየውን የነፃነት አርማዋን ከማውለብለብ የሚገታት ኃይል አለመኖሩን እንደገና አስመስክራለች፡፡

የኢትዮጵያ ሕዝብ ከጠላት የሚሰነዘርበትን ጥቃት እየመከተና ተደጋጋሚ ድላቶችን እየተቀናጀ አልደፈረ ባይነተንና ለነፃነት ቁጥጥርን እያረጋገጠ አገሩን አስከብሮ ኖሯል፡፡

በሌላ በኩል የኢትዮጵያ ሠር ት አደር ሕዝብ በዚህ የረጅም ዘመን ታሪኩ በልዩ ልዩ ማኅበረ ኢኮኖሚያዊ ሥርዓቶች ውስጥ የተጋዘ ሲሆን በዚሁ ሂደት ላይ መራራ የመደብ ጭቁናና የብዝበዛ ጊዜ አሳልፏል፡፡ በተለይም በፊውዳሉ ሥርዓት ውስጥ የነበረው ግንኙነት ጥገባውን አስከፊ በሆነ የጭቁና ቀንበር ሥር ጥላት እንደነበር ይታያል፡፡ ፊውዳሎች በየጊዜው በመከሰታቸው በሚያነሱት ግጭትና ጦርነትም ሕዝቡ ሲሞገዱ የገሰበት ውጤት የሆነውን ምርት በልዩ ልዩ መንገድ ሲቀማ፤ ረሃብ፣ በቨታና እልቂት ሲፈራረቁበት ኖሯል፡፡

ከዚህ ፒታላዝም ማቆጣጠር ጋር ደግሞ በሥርዓት ውስጥ ቀራኔው እየተሻሻለ መጥቶ ሕዝቡ ጭቁናውን ሊሸከሙ ከማይችሉበት ደረጃ ላይ በመደረሱ ተራማጅ የነበረ ተሰቡ ክፍሎች በከፊሉት ከፍተኛ መሥዋዕትነት የፊውዳሉ ሥርዓት ሊገረሰስ ችሏል፡፡ በዚህ መሠረት በ1966 የተቀጣጠለው ሕዝባዊ አብዮታችን ለዚህ ሕዝባዊ ልዕልና በር ሊከፍት በቅቷል፡፡

አብዮት በተቀጣጠለበት ወቅት የተደራጀ ግንባር ቀደም አመራር ሰጪ አካል ሰላሳነበረ፣ የሠር ት አደሩ ሕዝብ ወገን የሆነው የወለዮ ለባሹ ክፍል ተገሉን አስተባብሮ መዞራት ጀመረ፡፡ ከዚያም የዘውድ አገዛዝን በማስወገድና በተከታታይ ልዩ ልዩ አብዮታዊ እርምጃዎችን በመውሰድ ለአዲስ ሕዝባዊ ሥርዓት መሠረት ጣለ፡፡ የገጠር መሪነት፣ የከተማ ቦታና ትርፍ ቤቶች፣ ታላላቅ የማመረቻ፣ የማከፋፈያና አገልግሎት ሰጭ ተቋማት የሕዝብ ሀብት ሀሳቦች፡፡ ለብጤረሰብ፣ ለጾታና ለሃይማኖት እኩልነት ሁኔታዎች ተሰታፊነት፡፡ ሠር ት አደሩ ሕዝብ በየፈርጁ እየተደራጀ በአገሩ ጉዳይ ወሳኝ የሚሆንበት መብት ሊቀዳጅ ችሏል፡፡

እኛ የኢትዮጵያ ሠር ት አደር ሕዝብ ፍትሕ፣ እኩልነትና ብልጽግና የሰፈነበትን የአዲሱን ነብረተብ ግንባታ ተገል በውል ለመያያዝ የበቃ ነው በቀላሉ አይደለም፡፡ የመደብ ጠላቶቻችን ከፊታችን የደቁቸውን ብርቱፈተኛዎች መወጣት ቀዳሚ ተግባራችን ነበር፡፡ ቀደም ለነፃነታችንና ለአንድነታችን መከበር ስንዋደቅ እንደኖርን ሁሉ፣ ዚህ ደግሞ “አብዮታዊት እናት አገር ወይም ሞት” ብለን በመነሳት ለዓለማችን ግብ መመታት እየተፋለምን አሁን ለምንገኘበት ለፈጣን ማኅበራዊ እድገት አመቺ ወቅት ልንበቃ ችለናል፡፡

በአሁኑ ጊዜ እኛ የኢትዮጵያ ሠር ተ አደር ሕዝብ ዋና ተኩረታችን ልማት ሲሆን፣ በአጠቃላይ ዓላማችንም ብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮትን እያጠናቀቅን ለሶሻሊዝም ገንባታ ተፈላጊውን ቁሳዊና ቴክኒካዊ መሠረት መጣል ነው። ይሁን እንጂ ፀረ አብዮትና ፀረ ሶሻሊዝም የሆኑ ኢምፔሪያሊስትና የአድህናት ኃይሎች ጠቁ የአድገት ጉዟችንን ለማደናቀፍ ከመዋከር ስለማይታቀጡ ይህን አድራጐታቸውን መቋቋም ሌላው የተገላቸን ገንባር ነው።

እኛ የኢትዮጵያ ሠር ተ አደር ሕዝብ የመራራ ተገላቸን ውጤት የሆነውን የኢትዮጵያ ሠራተኞች ፓርቲን አመራር የተቀናጀን በመሆኑ፣ የፖለቲካ ባህላችንን እያዳበርን ዓላማችንን ከገብ ለማድረስ በመንቸልበት አስተማማኝ ሁኔታ ላይ እንገኛለን። በዚህ መሠረት የአባቶቻችንን አደራ ከማስከበር ጋር የአዲስ ሥርዓተ ማኅበር ገንባታን ታሪካዊ ተገባር በስፋት ተያይዘናል። ጥረታችን ፍሬ እያሰገገ ለገባችን መብቃት እንቸል ዘንድ የአዲሱ ፖለቲካ ሥርዓት መሟላት አስፈላጊ ሁኔታ ነው።

በዚህ መሠረት እኛ የኢትዮጵያ ሠር ተ አደር ሕዝብ፡—

- መሥራታዊ የሥልጣን ባለቤትነታችን የሚገለጽበትን፣
- የራሳችንን ዕድል በራሳችን በመወሰን የአገራችን አንድነትና የብሔረሰቦች እኩልነት የሚረጋገጥበትን፣
- መሠረታዊ ነፃነቶችና መብቶች የሚጠበቁበትንና ገዴታያቸው የሚከበሩበትን፣
- ለሶሻሊዝም አስተማማኝ መሠረት የሚጣሉበትንና የሚገነባበትን፣
- ለዓለም ሰላም፣ ለፍትሕ፣ ለዲሞክራሲና ለማኅበራዊ እድገት ተገቢ አስተዋጽኦ ለማድረግ የሚያስችለውን፣

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ የሚመሠረተበትንና የሚተዳደርበትን ይህን የአገሪቱ የበላይ ሕግ የሆነውን ሕገ መንግሥት ከ _____ አስከ _____ 19__ ባደረገ ነው ውሳኔ ሕዝብ አጽድቀናል።

ክፍል አንድ

ሥርዓተ ማኅበር

መዕረፍ አንድ

የፖለቲካ ሥርዓት

አንቀጽ 1

1. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ በሠራተኛውና በገበሬው ኅብረት፣ በምህረት፣ በአብዮታዊ ሠራዊት፣ በዕደ ጥበብ፣ በጸሎትና በሌሎች ዲሞክራሲያዊ የኅብረተሰብ ክፍሎች ተሳታፊ ላይ የመሠረተ የሠርተ አደረጋ ሕዝብ መንግሥት ነው፡፡
2. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ደሴቶችን፣ ጠቃሚ የየቦሰ፣ የአየርና የባህር ግዛት የማይነጣጠልና የማይደፈር ሉዓላዊ መንግሥት ነው፡፡
3. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮትን እያጠናቀቀ ለሶቪየት ግንባታ መሠረት ይጥላል፡፡

አንቀጽ 2

1. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሁሉም ብሔረሰቦች በእኩልነት የሚኖሩበት አጠቃላይ መንግሥት ነው፡፡
2. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የብሔረሰቦችን እኩልነት ያስከብራል፣ ተመክሞትነትንና ጠባብነትን ይዋጋል፣ የሁሉንም ብሔረሰቦች ሠርተ አደሮች አንድነት ያጠናክራል፡፡
3. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ በተለይ በዝቅተኛ ደረጃ ላይ ለሚገኙት ተኩረት በማድረግ የብሔረሰቦችን ያልተመጣጠነ የኢኮኖሚ እድገት ደረጃ በደረጃ በማስተካከል የጋራ ብልጽግና ተቃራኒ ያረጋግጣል፡፡

4. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ የአካባቢ የራስ በራስ አስተዳደርን ተግባራዊ ያደርጋል፡፡
5. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ የብሔረሰቦች ቋንቋዎች እኩልነትን፣ መዳበርንና መከበርን ያረጋግጣል፡፡

አንቀጽ 3

1. በኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሥልጣን የሠር ት አደሩ ሕዝብ ነው፡፡
2. ሠር ት አደሩ ሕዝብ የሥልጣን ባለቤትነትን ተግባራዊ የሚያደርገው በመርጫ በሚያቋቋምባቸው ብሔራዊ ሽንገና የአካባቢ ሽንገዎች አማካኝነት ነው፡፡ የሌሎች የመንግሥት አካላት ሥልጣን ከነዚህ የመንግሥት ሥልጣን አካላት ይመነጣል፡፡
3. ሠር ት አደሩ ሕዝብ ሥልጣኑን በውሳኔ ሕዝብም ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

አንቀጽ 4

1. በኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ የመንግሥት አካላት አደረጃጀትና አሠራር በዲሞክራሲያዊ ማእከላዊነት መርሕ ላይ የመሠረተ ነው፡፡
2. በዝቅተኛ እስከ ከፍተኛ ደረጃ የሚገኙ የመንግሥት ሥልጣን አካላት በመርጫ ይቋቋማሉ፡፡ የመንግሥት ሥልጣን አካላት ማእከላዊ አመራርንና የአካባቢ ጠባብ አመገጫነትን በተግባር ያውላሉ፡፡ የበላይ አካላት ውሳኔዎች በበታች አካላት ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡ የበታች አካላት ለበላይ አካላት ተጠሪ ናቸው፡፡

አንቀጽ 5

የመንግሥት አካላት፣ ሕዝባዊ ደርጅቶች፣ ሌሎች ማኅበራት፣ ባለሥልጣናቸውም እንደዚሁም ማንኛውም ግለሰብ ሰባሊነት ሕጋዊነትን ያከብራሉ፡፡

አንቀጽ 6

1. በጣርኮሲዝም ሌኒኒዝም የሚመራው የኢትዮጵያ ሠራተኞች ፓርቲ ሠርቶ አደረገ ሕዝብ ለማገልገልና ጥቅሙንም ለማሰከበር የቁጥጥር ቀደም ፓርቲ ነው፡፡
2. የኢትዮጵያ ሠራተኞች ፓርቲ የአገሪቱ የአድገት አቅጣጫ ቀያሽ፣ የመንግሥትና የመሳሰሉ ነገረ ተሰብ መሪ ኃይል ነው፡፡
3. የፓርቲው አካላት ሁሉ የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሕገ መንግሥትን ያከብራሉ፡፡

አንቀጽ 7

ሕዝባዊ ድርጅቶች በአገሪቱ ፖለቲካዊ፣ ኢኮኖሚያዊ፣ ማኅበራዊና ባሕላዊ ሕይወት ለሕዝብ ተሳትፎ መድረኮች ናቸው፡፡ በመንግሥት ፖሊሲ አወጣጥና አፈጻጸም ይሳተፋሉ፡፡

አንቀጽ 8

የኢትዮጵያ የፖለቲካ ሥርዓት አድገት አቅጣጫ ሠርቶ አደረገ ሕዝብ በመንግሥትና ወሳኝ በሆኑ የነገረ ተሰብ ጉዳዮች ላይ ያለውን ተሳትፎ በማሳደግ፣ የመንግሥት አካላትን አደረጃጀትና አሠራር በማሻሻል፣ የሠርቶ አደረገ ሕዝብ ቁጥጥር በማጠናከር፣ የሕዝባዊ ድርጅቶችን ሚና በማዳበር፣ የመንግሥትና የነገረ ተሰብ ተገባራት ሕጋዊ መሠረት በማጠናከር ለሶሻሊስት ሥርዓት ግንባታ መሠረት የመጣሉን ሂደት ማፋጠን ይሆናል፡፡

.../

= 9 =

መዕረፍ ሁለት

የኢኮኖሚ ሥርዓት

አንቀጽ 9

1. መንግሥት የኢኮኖሚው ግንባታ መሠረታዊ ዓላማ የሆነውን የሠር ቶ አደራሽ ሕዝብ የኑሮና የባህል አድገት ያዳብራል፡፡
2. መንግሥት ሰብሳቢነት የመርት ግንኙነትን ደረጃ በደረጃ በማስፋፋትና በማጠናከር፣ በሰይንስና ቴክኖሎጂ ተጠቅሞ የመርት ኃይሎችን አድገት በማፋጠን አገሪቱን ከኢኮኖሚ ኃላፊነት ያላቅቃል፡፡
3. መንግሥት ውሳኔዋ ተደጋጋሚነትና ተዘምዶው ጠንካራ የሆነ ብሔራዊ ኢኮኖሚን ይገነባል፤ በገጠርና በከተማ፣ በጠረፍና በመሀል አገር ያለውን የኢኮኖሚ ግንኙነትም በጥብቅ ያስተካክራል፡፡

አንቀጽ 10

1. መንግሥት የተፈጥሮ ጤዛን እንዲጠበቅ ያደርጋል፤ የተፈጥሮ ሀብት በተለይም መሬት፣ ውሃ፣ ደንና የዳር እንስሳ እንክብካቤ እንዲያገኝና እንዲዳብር በማድረግ ለሠር ቶ አደራሽ ሕዝብ ጥቅም መዋሉን ያረጋግጣል፡፡
2. መንግሥት ለልማት አመቺ ሁኔታን ለመፍጠር የሕዝቡን አሠፋፈር ከተፈጥሮ ሀብት ሥርዓት ጋር እንዲጠቃሚ ያደርጋል፡፡
3. መንግሥት የገጠርን ኑሮ ከኃላፊነት ለማሳቀፍና ሕዝቡን ለተሻለ ማኅበራዊ ሕይወት ለማብቃት ተበታትኖ የሚኖረው ሕዝብ እንዲሳባሰብ ያበረታታል፡፡

አንቀጽ 11

መንግሥት የአገሪቱን የኢኮኖሚና ማኅበራዊ እንቅስቃሴ በማስከባወል ዕቅድ ይመራል፡፡

አንቀጽ 12

በኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የመርተ መገልገያ ባለቤትነት ሰብሳቢነት ማለትም የመንግሥት እና የኅብረት ሥራ ማኅበራት ባለቤትነት፣ የገል ባለቤትነትና በሕግ የሚወሰኑ ሌሎች የባለቤትነት ዓይነቶች ናቸው፡፡

አንቀጽ 13

1. የመንግሥት ባለቤትነት የሕዝብ ነው፡፡
2. መንግሥት ቁልፍ የሆኑ የማዎረቻ፣ የማከፋፈያና የአገልግሎት ድርጅቶችን በባለቤትነት በመያዝ በኢኮኖሚው መሪ ሚና ይኖረዋል፡፡ የተፈጥሮ ሀብት በተለይም መሬት፣ የማዕድን ሀብት፣ ውሀና ደን የመንግሥት ንብረት ነው፡፡ የተፈጥሮ ሀብት ልማትና አጠቃቀም በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ 14

መንግሥት የኅብረት ሥራ ማኅበራት ባለቤትነት ሚና እያደገ እንዲሄድ አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል፣ ያበረታታል፡፡

አንቀጽ 15

የገል ባለቤትነት በመንግሥት ፖሊሲ እየተራ ለብሔራዊ ኢኮኖሚ አስተዋጽኦ የሚያደርጉ እንቅስቃሴዎችን እንዲያካሂዱ ይደረጋል፡፡ የገል ባለቤትነትን በሕግ መሠረት የማስተላለፍ መብት የተጠበቀ ነው፡፡

አንቀጽ 16

የገለሰብ ንብረት በሕግ የተጠበቀ ነው፡፡ የገለሰብ ንብረትን በሕግ መሠረት የማስተላለፍ መብት የተጠበቀ ነው፡፡

= 11 =

አንቀጽ 17

መንግሥት ለኅብረተሰቡ ጥቅም አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በሕግ በሚወሰነው መሠረት ማንኛውንም ንብረት ሌገዚ፣ ተገቢውን ክፍያ በማድረግ ሊገለገልበት ወይም ካሣ በመክፈል ሊወርስ ይችላል፡፡

አንቀጽ 18

1. ሥራ የተከበረ የኅብረተሰቡ የሀብትና የደኅንነት ምንጭ ነው፡፡ የማንኛውም ሰው ማኅበሩ ዊ አቋም የሚወሰነው በሥራው ነው፡፡
2. መንግሥት "ከአያንዳንዱ እንደቸሎታው ለአያንዳንዱ እንደሥራው" የሚለውን መርሕ ደረጃ በደረጃ ተገባሩ ዊ ያደርጋል፡፡
3. መንግሥት የኅብረተሰቡን ሥራ ወዳድነት፣ የሥራ ቸሎታና ፈጠራ እንዲቀጥር ያደርጋል፡፡

መዕረፍ ሦስት

ማኅበራዊና የባህል ፖሊሲ

አንቀጽ 19

1. መንግሥት የዜጎችን የአእምሮና የአካል እድገትና የሥራ ብቁነት በማዳበር አዲስ ባህልን ለመገንባትና ለሶሻሊዝም መሠረት ለመጣል ተምህርትና ሌሎች የዐውቀት ማበልጸጊያ አገልግሎቶች እንዲሰጡ ያደርጋል፡፡
2. መንግሥትና ኅብረተሰብ ዜጎች የአካል ማሰልጠንና ስፖርትን እንዲያዘውትሩ አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣሉ፡፡

.../

= 12 =

አንቀጽ 20

1. ቤተሰብ የነበረ ተሰቦ መሠረት ስለሆነ መንግሥትና ነበረ ተሰብ ልዩ ልዩ ማኅበራዊ አገልግሎቶችንና ሌሎችንም ይጋፍቱ በመስጠት ይንከባከቡታል፡፡
2. መንግሥትና ነበረ ተሰብ ሕፃናት በሳይንሳዊ አስተሳሰብ ታንጾው፣ በሥነ ምግባር፣ በአእምሮና በአካል መንክረው፣ የአገር ፍቅር ያላቸውና ለሶሻሊዝም የቁጥጥር ዘገጃ ሆነው እንዲያደጉ ልዩ እንክብካቤ ያደርጋሉ፡፡

አንቀጽ 21

መንግሥትና ነበረ ተሰብ የሕዝቡን ደኅንነት ለማሻሻል የጤና፣ የጤረታ፣ የመድንና የሌላም ማኅበራዊ ዋስትና አገልግሎቶችን ይረዳ በደረጃ ያስፋፋሉ፡፡

አንቀጽ 22

የኢትዮጵያን ሉዓላዊነትና የግዛት አንድነት ሲያስከብሩና አብዮትን ሲጠብቁ ጉዳት ለደረሰባቸው ታጋዮችና መሥዋዕት ለሆኑትም ታጋዮች ቤተሰቦች መንግሥትና ነበረ ተሰብ ልዩ እንክብካቤ ያደርጋሉ፡፡

አንቀጽ 23

መንግሥትና ነበረ ተሰብ የባህልና የታሪክ ቅርሶች እንዲጠበቁ፣ ገጂ ለማደቅ እንዲወገዱ፣ ሠርተ አደሩ ሕዝብ በሶሻሊስት ሥነ ምግባር እንዲታነጽና ወዛደራዊ ባህል ደረጃ በደረጃ እንዲሰፍን ያደርጋሉ፡፡

.../

ዎሪፍ አራት

አገርን መከላከል፣ ሕዝብንና አብዮትን መጠበቅ

አንቀጽ 24

1. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሉዓላዊነትንና የገዛት አንድነትን ያስከብራል፤ አብዮትንም ይጠብቃል፡፡
2. የአገርን ሕልውናና አብዮትን መጠበቅ የመላው ሠር ትእዛዝ ሕዝብ ታሪካዊ ኃላፊነት ነው፡፡

አንቀጽ 25

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ጽኑ የመከላከያ ኃይል ይኖረዋል፡፡

አንቀጽ 26

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ የመከላከያ ኃይል ለአገር አንድነትና ለሠር ትእዛዝ ሕዝብ የበላይነት፣ ለሰላምና ለሰብዓዊት የቆመ የሚታገል የሠር ትእዛዝ ሕዝብ ሠራዊት ነው፡፡

አንቀጽ 27

1. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ የአገሪቱን የመከላከል ችሎታ ያጠናክራል፡፡
2. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ የሠር ትእዛዝ ሕዝብ የአርበኝነትና የአብዮታዊ ልምድን መንፈስ ያቃጠራል፤ አገርን ለመከላከል፣ ሕዝብንና አብዮትን ለመጠበቅ እንዳስፈላጊነት መላውን ሠር ትእዛዝ ሕዝብ ያንቀሳቃሳል፡፡

.../

3. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ የወጣትን ሰብላሰት አርበኝነት ሰሜት ያሳድጋል፤ የብሔራዊ ውትድርና አገልግሎትንም በተገባር ያውላል፡፡
4. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ የተፈጥሮና ሰው ሠራሽ አደጋዎችን ለመቋቋም ሲገለጽ መከላከያን ያደራጃል፡፡

ምዕራፍ አምስት

የውጭ ጉዳይ ፖሊሲ

አንቀጽ 28

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ የውጭ ፖሊሲ በወዘደራዊ ዓለምአቀፍ ዊነት፣ በሰላም አብሮ መኖርና በገለልተኝነት መርሆች ላይ የተመሠረተ ነው፡፡

አንቀጽ 29

1. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ የአገሪቱን ጥቅም በማሰከበር ከሁሉም አገሮች ጋር በአኩሪነትና በጋራ ጥቅም ላይ የተመሠረተ ግንኙነትንና ተብብርን ያዳብራል፡፡ አገሮች በሚመርጡት ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ ሥርዓት የመኖር መብታቸውን ያከብራል፡፡
2. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ከሰብላሰት አገሮች ጋር ሁለገብ ግንኙነትንና ተብብርን ያዳብራል፤ ከዓለም አቀፍ የሠራተኛ መደብ ንቅናቄ፣ ከአብዮታዊ ዲሞክራሲያዊ ኃይሎች፣ ከብሔራዊ አርነት ንቅናቄዎችና ከሌሎች ዲሞክራሲያዊና ሰላም ወዳድ ኃይሎች ጋር ግንኙነትን ያጠናክራል፡፡

.../

3. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ኢምፔሪያሊዝምን፣
ቀጥተኛና የእድል አዘር ቀጥ አገዛዝን፣ ዘረኝነትንና ሌሎችንም
የጭቁናና የበዘበዛ ገጽታዎች በጽኑ ይታገላል፡፡

አንቀጽ 30

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ የማይገሰሰው የአገር
ሮች ብሔራዊ ሉዓላዊነትንና የግዛት አንድነትን፣ አንድ በሌላው
የውስጥ ጉዳይ ጣልቃ አለመግባትን፣ አለመግባባቶችን በሰላም
መፍታትን፣ በጠቃላይም የገለልተኝነት መርሆችን መሠረት በማድረግ
ለሕዝቦች መደጋገፍ፣ ለጋራ ልማትና ከገረቤት አገሮች ጋር በመ
ልካም ገርብትና ላይ ለመሠረተ ግንኙነት መጠናከር ጥረት ያደርጋል፡፡

አንቀጽ 31

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ለሰው ልዩ ሰላም፣
ደኅንነትና እድገት በቁጥጥር ያለው አቁና አህጉራዊ ድርጅቶች
ውስጥ ንቀ ተሳትፎ ያደርጋል፡፡

.../

= 16 =

ከፍለ ሁለት

ዜግነት፣ ነፃነቶች፣ መብቶችና ግዴታዎች

ጾዕራፍ ስድስት

ዜግነት

አንቀጽ 32

1. ማንኛውም ሰው ወላጆቹ ወይም ከወላጆቹ አንዱ ኢትዮጵያዊ ከሆኑ ኢትዮጵያዊ ነው፡፡
2. ዜግነትን የሚውለኩት ዝርዝር ጉዳዮች በሕግ ይወሰናሉ፡፡
3. የወጭ አገር ዜጎችና ዜግነት የሌላቸው ግለሰቦች የኢትዮጵያን ዜግነት የሚያገኙበት ሁኔታና ሥርዓት በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ 33

1. መንግሥት ከኢትዮጵያ ግዛት ውጭ የሚገኙትን ኢትዮጵያውያን መብትና ጥቅም ያስከብራል፡፡
2. መንግሥት አንድን ኢትዮጵያዊ ለሌላ መንግሥት አሳልፎ አይሰጥም፡፡

አንቀጽ 34

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ለብሔራዊ አርነት፣ ለፀረ ዘረኝነት፣ ለሰላምና ለዲሞክራሲ በሚያደርጉት ተገልጾ ምክንያት ጥቃት ለሚደርስባቸው የወጭ አገር ሰዎች ጥገኝነትን ይሰጣል፡፡

.../

= 17 =

አንቀጽ 35

1. በኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ግዛት ውስጥ የሚገኙ የውጭ አገር ዜጎችና ዜግነት የሌላቸው ገለሰቦች በሕግ የተረጋገጡ ነፃነቶች መብቶችና ግዴታዎች አሏቸው፡፡
2. መንግሥት የውጭ አገር ዜጋና ዜግነት የሌለው ገለሰብን በዓለም አቀፍ ስነ-ምግባር መሠረት ከሰህን በስተቀር ለሌላ መንግሥት አሳልፎ አይሰጥም፡፡

ምዕራፍ ሰባት

የዜጎች መሠረታዊ ነፃነቶች መብቶችና ግዴታዎች

አንቀጽ 36

1. ኢትዮጵያውያን በብሔረሰብ፣ በጾታ፣ በሃይማኖት፣ በሥራ ዓይነት፣ በጥላብራ ዊና በሌላም ሁኔታ ልዩነት ሳይደረግባቸው በሕግ ፊት እኩል ናቸው፡፡
2. የኢትዮጵያውያን እኩልነት በፖለቲካ፣ በኢኮኖሚ፣ በጥላብራ ዊና በባህል መስኮች ሁሉ በእኩልነት በመሳተፍ ይረጋገጣል፡፡

አንቀጽ 37

1. በኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሴቶችና ወንዶች እኩል መብት አላቸው፡፡
2. ሴቶች በፖለቲካ፣ በኢኮኖሚ፣ በጥላብራ ዊና በባህል መስኮች ከወንዶች ጋር በእኩልነት እንዲሳተፉ መንግሥት በተለይ በተመሳሳይ፣ በሥልጠናና በሥራ ልዩ ድጋፍ ይሰጣል፡፡
3. መንግሥት ለሴቶች በእርግዘናና በወሊድ ጊዜ የጤና እንክብካቤ እንዲደረግላቸው፣ ምቹ የሥራ ሁኔታ እንዲኖራቸውና በቋ የዕረፍት ጊዜ እንዲያገኙ ተገቢ እርምጃዎች ደረጃ በደረጃ እንዲወሰዱ ያደርጋል፡፡

አንቀጽ 38

1. ጋብቻ ለአካለ መጠን በደረሱ በአንድ ሴትና በአንድ ወንድ መካከል በፈቃደኝነት ላይ የተመሠረተ ነው፡፡ ባልና ሚስት በቤተሰብ ግንኙነታቸው እኩል መብት አላቸው፡፡ ጋብቻ የመን ግሥት ጥበቃ ይደረግላቸዋል፡፡
2. ልጆች በጋብቻም ሆነ ከጋብቻ ውጭ ቢወለዱ እኩል መብት አላቸው፡፡

አንቀጽ 39

1. ኢትዮጵያውያን የመሥራት መብት አላቸው፡፡
2. መንግሥት ብሔራዊ የኢኮኖሚ እድገትን መሠረት በማድረግ ደረጃ በደረጃ የሥራ ዕድሎች እንዲፈጠሩ፣ የሥራ ሁኔታዎች እንዲሻሻሉ ያደርጋል፡፡

አንቀጽ 40

1. የሠር ተክረኛ የዕረፍት መብት የተጠበቀ ነው፡፡
2. መንግሥት የሥራ ሰዓቶችንና የዕረፍት ጊዜያትን ይወስናል፤ ደረጃ በደረጃም ለሠር ተክረኛ ዕረፍት የሚጠቅሙ ማኅበራዊ አገልግሎቶች እንዲሰጡ ያደርጋል፡፡

አንቀጽ 41

1. ኢትዮጵያውያን ነፃ ተምህርት የማግኘት መብት አላቸው፡፡
2. መንግሥት ዕድሜያቸው ለተምህርት ለደረሱ ሕፃናት የግዴታ ተምህርት ደረጃ በደረጃ እንዲጓዙ ያደርጋል፤ በዓይነታቸውና በደረጃቸው የተለያዩ ተምህርት ቤቶችንና የሙያ ማሠልጠኛ ተቋማት ያስፋፋል፡፡

.../

አንቀጽ 42

1. ኢትዮጵያውያን በሳይንስ፣ በቴክኖሎጂና በሥነጥበባት ምርምሮችና የፈጠራ ሥራዎችን የማካሄድ ነፃነት አላቸው፡፡
2. መንግሥት ዜጎች የሚያደርጉትን የምርመርና የፈጠራ ሥራዎች ያበረታታል፤ ለሠርተኛ አደራ ሕዝብ ድጋፍ እውቀትና ለሶሻሊዝም ግንባታ መፋጠን ለሚረዱ የምርመርና የፈጠራ ተግባራት ልዩ ድጋፍ ይሰጣል፡፡

አንቀጽ 43

1. ኢትዮጵያውያን የጤና እንክብካቤ የማግኘት መብት አላቸው፡፡
2. መንግሥት የጤና ተቋሞችን ደረጃ በደረጃ በማስፋፋት የጤና አገልግሎትን ይሰጣል፡፡

አንቀጽ 44

1. የኢትዮጵያውያን ሰብእና አለመደፈር የተረጋገጠ ነው፡፡
2. የኢትዮጵያውያን መኖርያ ቤት አለመደፈር የተረጋገጠ ነው፡፡ ሕግ ከሚደነገገው በስተቀር ማንም ሰው ያለ ባለቤት ፈቃድ ከሌላው ሰው መኖርያ ቤት መገባት አይችልም፡፡

አንቀጽ 45

1. ማንኛውም ሰው ወንጀል ሲፈጽም እድ ከፍንድ ባልተገኘ ወይም በዐቃቤ ሕግ ተዐዛዝ ወይም በፍርድ ቤት ውሳኔ ባልሆነ ወይም ሕግ ከሚደነገገው በስተቀር አይያዝም፡፡
2. ማንኛውም የተያዘ ሰው በ48 ሰዓት ውስጥ ወደ ፍርድ ቤት መቀረብ አለበት፤ ሆኖም ይህ ጊዜ ወደ አቅራቢያው ፍርድ ቤት ለመድረስ የሚያስፈልገውን ጊዜ አይጨምርም፡፡

= 20 =

አንቀጽ 46

1. ማንኛውም ሕግን በመጣሰ በወንጀል የተከሰሰ ሰው በፍርድ ቤት ካልተወሰነበት በስተቁ ጥፋተኛ ሆኖ አይቆጠርም፡፡
2. ተከላኹ የሚረዳ ካልሆነ በስተቁ የወንጀል ሕግ ወደኋላ ተመልሶ አይሠራም፡፡
3. ማንኛውም ተከላኽ ራሱ የመከላከል ወይም የሕግ ጠበቃ የማቅም መብት አለው፡፡ በከባድ ወንጀል ተከሶ የሕግ ጠበቃ ለማቅም አለመቻሉ ለተረጋገጠለት ሰው በሕግ በሚወሰነው መሠረት መንገዶች በነፃ ያቅምላታል፡፡
4. ማንኛውም ሰው በራሱ ላይ ካልሆነ ወይም ሕግ ከሚደነገገው በስተቁ ሕጋዊ ምስክርነት የመስጠት ግዴታ አለበት፤ ሆኖም በኃይል ወይም በተፅዕኖ እንዲመሰክር አይገደድም፡፡ በኃይል ወይም በተፅዕኖ የተገኘ ምስክርነት ሕጋዊነት አይኖረውም፡፡

አንቀጽ 47

1. የኢትዮጵያውያን የኅሊናና የሃይማኖት ነፃነት የተረጋገጠ ነው፡፡
2. የሃይማኖት ነፃነት አጠቃቀም የአገርንና የአብዮትን ደኅንነት እንደዚሁም የሕዝብን መልካም ሥነ ምግባርና የሌላውን ዜጋ ነፃነት የሚነካ መሆኑ የለበትም፡፡
3. መንግሥትና ሃይማኖት የተለያዩ ናቸው፡፡ የሃይማኖት ደርጅቶች ሕጋዊ አቋም በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ 48

የኢትዮጵያውያን የንግግር፣ የጽሑፍ፣ የመሰብሰብ፣ ሰላማዊ ተፅዕኔተኛ ሕዝብ የማድረግና በማኅበር የመደራጀት ነፃነት የተረጋገጠ ነው፡፡

.../

2. ጉዳዩ የሚመለከታቸው ባለሥልጣኖችና ተቋማት የቀረበውን አስተያየትና ሲብ መርመረው መልስ መስጠትና ተገቢውን እርምጃ መውሰድ ይኖርባቸዋል፡፡ አስተያየትና ሲብ ባቀረበ ዜጋ ላይ የጥያቄ እርምጃ መውሰድ በሕግ ያስቀጣል፡፡

አንቀጽ 53

ኢትዮጵያውያን በመንግሥት አካላትና በሕዝባዊ ድርጅቶች ወይም በባለሥልጣኖቻቸው ላይ አቤቱታ የሚቅረብ መብት አላቸው፡፡ የቀረበው አቤቱታ መመርመርና መልስ ማግኘት አለበት፡፡

አንቀጽ 54

1. የእናት አገርን ደኅንነት፣ አብዮትና የሠር ቶ አደረገን ሕዝብ ደላላ መመበቅ የአያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ ታላቅ ክብር፣ ከፍተኛ ተገባርና ግዴታ ነው፡፡
2. እናት አገርን መክዳት ከፍተኛ ቀጣት የሚያስከትል በሕዝብ ላይ የሚፈጸም እጅግ ከባድ ወንጀል ነው፡፡
3. ብሔራዊ ውትድርና አገልግሎት የማንኛውም ኢትዮጵያዊ መብትና ግዴታ ነው፡፡ አፈፃፀሙ በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ 55

ኢትዮጵያውያን ሥራ ማኅበራዊ ጠቀሜታ ያለው የሰው ልዩ ሕይወት መሠረት መሆኑን በመረዳት፣ የሚሠራው በወጤት ተጠቃሚ መሆኑን በመገንዘብ፣ በየተሰማሩበት የሥራ መስክ ኃላፊነታቸውንና የሥራ ፍላጎታቸውን አክብረው የንብረት እንክብካቤ በማድረግና ምርታማነታቸውን በማሳደግ የመሥራት ግዴታ አላቸው፡፡

.../

= 23 =

አንቀጽ 56

1. ኢትዮጵያውያን ሰባሊነት ንብረትን የመጠበቅና የመንከባከብ ገዴታ አለባቸው፡፡
2. መንግሥትና ንብረተኝነት የታሪክ መዘከሮችንና የባህል ቅርሶችን ለመጠበቅ፣ ለመንከባከብ፣ ለማሰባሰብና ከጥቅም ላይ ለማዋል በሚያደርጉት ጥረት ኢትዮጵያውያን የመከፋፈል ገዴታ አለባቸው፡፡
3. ኢትዮጵያውያን ተፈጥሮንና የተፈጥሮ ሀብትን በተለይም ደንን የሚገኝ የአፈርና የውሃ ሀብትን የመጠበቅና የመንከባከብ ገዴታ አለባቸው፡፡

አንቀጽ 57

ኢትዮጵያውያን የጾታና የሥራ ዓይነት አከላከልነት እንዲኖራቸው፣ በብሔረሰቦች ሠርተ አደሮች መካከል መፍራራት፣ መከባበርና ለሰባሊነት ሥርዓት ገንባታ በጋራ የመሥራተ ባህል እንዲፈጸም የማገዝ ገዴታ አለባቸው፡፡

አንቀጽ 58

ማንኛውም ኢትዮጵያዊ የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥትና ሕጎችን ማክበርና የኢትዮጵያዊነትን ክብርና የግብ መጠበቅ ገዴታው ነው፡፡

አንቀጽ 59

የዜጎች ነባሪነትና መብቶች አጠቃቀም የገዴታዎች አከባባይ በሕገ ደብዳቤ መሰረት፡፡ የዜጎች ነባሪነትና መብቶች አጠቃቀም በሕገ ገደብ የሚደረግበት የመንግሥትና የንብረተኝነት ጥቅም፣ አንድነትና የሌሎች ገለባባዊ ነባሪነትና መብቶች እንዲከበሩ በጋራ ነው፡፡

ከፍል ሦስት

የመንግሥት አወቃቀርና አሠራር

ምዕራፍ ስምንት

ቅርጽ መንግሥት

አንቀጽ 60

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ በአስተዳደር አካባቢ
ሆኖ በራስ ገዝ አካባቢዎች የሚዋቁ አጠጓዊ መንግሥት ነው፡፡

አንቀጽ 61

1. የአስተዳደር አካባቢዎች በተዋረዱ ከከፍተኛ እስከ መሠረታዊ
የሚገኙ የአስተዳደር አጠቃሪ ናቸው፡፡
2. የአስተዳደር አካባቢዎች ክልላቸው ደረጃና ተጠሪነት በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ 62

1. የራስ ገዝ አካባቢዎች እንዳስፈላጊነት ልዩ ልዩ የአስተዳደር
አጠቃሪ ይኖሯቸዋል፡፡
2. የራስ ገዝ አካባቢዎች ክልላቸው ደረጃና ተጠሪነት በሕግ ይወሰናል፡፡

ምዕራፍ ዘጠኙ

ብሔራዊ ሸንጎ

አንቀጽ 63

በኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ከፍተኛው የመንግሥት
ሥልጣን አካል ብሔራዊ ሸንጎ ነው፡፡

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ብሔራዊ ሽንግግር ሰነድ የአገር ጉዳይ ላይ ውሳኔ የመስጠት ሥልጣን አለው፡፡ ይህ አንድ ተጠባቢ ሆኖ ብሔራዊ ሽንግግር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖረታል፡-

1. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክን

ሀ. ሕገ መንግሥትና አዋጆች ያወጣል፣ ያሻሽላል፣ አፈጻጸሞቹን ውጤት ይቆጣጠራል፤

ለ. የውስጥና የውጭ ፖሊሲ ይወስናል፤

ሐ. የመከላከያና የደህንነት ፖሊሲ ይወስናል፤

መ. የሰላምና የጦርነት ሁኔታ ይወስናል፤

ሠ. የአጭርና የረጅም ጊዜ የጥገና ስራና የኢኮኖሚ አቅደች ያጸድቃል፤

ረ. ዓመታዊ ሰድት ያጸድቃል፤

ሰ. የገንዘብና የፋይናንስ ፖሊሲ ይወስናል፡፡

2. የአስተዳደር አካባቢዎችንና ራስ ገዝ አካባቢዎችን

ሀ. ይመሠርታል፣ ክልላዊነትን ይረጃቸውና ተጠሪነታቸውን ይወስናል፤

ለ. የሚተዳደሩበትን አዋጅ ያወጣል፤

ሐ. የገቢ መንጫቸውን ይወስናል፡፡

3. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክን

ሀ. የመንግሥት መክር ቤት፤

ለ. የሚኒስትሮች መክር ቤት፣ ሚኒስቴሮች፣ ስራዊቶችና ባለሥልጣኖች፤

- ሐ. ጠቅላይ ፍርድ ቤት፤
- መ. የጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ መሥሪያ ቤት፤
- ሠ. የብሔራዊ የሠር ቶ አደር ቅጥጥር ሦሜኔ እና
- ረ. የዋና ስዲቲ መሥሪያ ቤት፤

ያቋቁማል፡፡

4. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክን

ሀ. ንጋሪያን፤

ለ. መክተል ንጋሪያን፤

ሐ. የመንግሥት መክር ቤት መክተል ንጋሪያን ቶች፤ ፀሐፊና አባላት፤

መ. በአንቀጽ 87 ንዑስ አንቀጽ 1/ለ/ መሠረት ሲቁጠሉት ጠቅላይ ሚኒስትር፤ መክተል ጠቅላይ ሚኒስትሮችና ሌሎች የሚኒስትሮች መክር ቤት አባላት፤

ሠ. በአንቀጽ 87 ንዑስ አንቀጽ 1/መ/ መሠረት ሲቁጠሉት የጠቅላይ ፍርድ ቤት ንጋሪያን፤ መክተል ንጋሪያን ቶችና ዳኞች፤ ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ፤ የብሔራዊ ሠር ቶ አደር ቅጥጥር ሦሜኔ ሊቀ መንበር እና ዋና ስዲቲ፤

ይመርጣል፡፡

5. አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በከፍተኛ የአገር ጉዳዮች ላይ ውሳኔ ሕዝብ እንዲሰጥባቸው ያደርጋል፡፡

6. የአባላትን የመርጫ ወጪ ተክክለኛነት ያረጋግጣል፡፡

አንቀጽ 65

ለብሔራዊ ሸንጎ አባልነት ዕውቃት በኢትዮጵያ ሠራተኞች ፓርቲ አባላት፤ በሕዝባዊ ድርጅቶች፤ በወታደር ክፍሎችና በሌሎች በሕግ መብት በተሰጣቸው አባላት ይጠቀማሉ፡፡

.../

= 27 =

አንቀጽ 66

1. የብሔራዊ ሽንግል አባላት ምርጫ የሕዝብን ብዛት መሠረት በማድረግ ሁሉን አቀፍ፣ እኩል፣ ርቀትና በምሥጢር ይሆናል፡፡
2. በምርጫው ሂደት ብሔረሰቦች በብሔራዊ ሽንግል መወከላቸው ይረጋገጣል፡፡

አንቀጽ 67

የመረጠው ሕዝብ እምነት ያጣበትን የብሔራዊ ሽንግል አባል ውሳኔና የመሠረዝ መብት አለው፡፡

አንቀጽ 68

ብሔራዊ ሽንግል በዓመት አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ያደርጋል፡፡ አስቸኳይ ስብሰባ በመንግሥት ምክር ቤት ወይም በሪፑብሊኩ ፕሬዚዳንት ውሳኔ ወይም ከአባላት ከሦስት አንዱ እድራ ሲጠይቅ ይጠራል፡፡

አንቀጽ 69

1. የብሔራዊ ሽንግል የሥራ ዘመን አመሰግናት ዓመት ይሆናል፡፡
2. የሽንግሉ የሥራ ዘመን ከመፈጸሙ ሁለት ወር በፊት የአዲሱ ሽንግል ጠቅላላ ምርጫ ይከናወናል፡፡ የነባሩ ሽንግል የሥራ ዘመን እንደተፈጸመ ያለው የመንግሥት ምክር ቤት አዲሱን ሽንግል ይጠራል፡፡
3. አዲሱ ሽንግል እንደተሰበሰበ የመጀመሪያ ተገባሩ በዚህ ሕግ መንግሥት አንቀጽ 64 ንዑስ አንቀጽ 4 የተመለከተትን የመንግሥት አባላት አባላት መሠረጥ ይሆናል፡፡
4. አዲስ የመረጠው ሽንግል ተሰብሶ የመንግሥት ምክር ቤትና የሪፑብሊኩ ፕሬዚዳንት እስከሚመርጥበት ጊዜ ድረስ ያለው የመንግሥት ምክር ቤትና ያለው ፕሬዚዳንት በሥልጣን ላይ ይቆያሉ፡፡

አንቀጽ 70

በቦር ነት ጊዜ ወይም ሌላ አስቸኳይ ሁኔታ ሲያጋጥም በጤራ ዊ
ሽንግ ሁኔታው አስከፊወገድበት ጊዜ ድረስ የሥራ ዘመኑን ሊያ
ራዝም ይችላል፡፡

አንቀጽ 71

በጤራ ዊ ሽንግ ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ቋንቋ ጊዜያዊ ስሜቶች
ቸን ያቋቋማል፡፡

አንቀጽ 72

የመንግሥት ምክር ቤት፣ የሪፖርቲንግ ፕራዚዳንት፣ የበጤራ ዊ ሽንግ
ስሜቶች፣ የበጤራ ዊ ሽንግ አባላት፣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት፣
ጠቅላይ ፍርድ ቤት፣ ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ፣ ከፍተኛ የአስተዳደር
አካባቢና የራስ ገዝ አካባቢ ሽንግቶች እና በአገር አቀፍ አካ
ሎቻቸው አማካይ ነት ሕዝባዊ ድርጅቶች ሕገን የማመንጩት መብት
አላቸው፡፡

አንቀጽ 73

1. በጤራ ዊ ሽንግ ከአባላት ከሦስት ሁለት እድራ ሲገኙ ምልዓተ
ጉባኤ ይኖረዋል፡፡
2. ማንኛውም አዋጅና የሽንግው ውሳኔ ከተገኙት አባላት ከግማሽ
በላይ በሆነ የድምፅ ብልጫ ሲደገፍ እንደጸደቀ ይቆጠራል፡፡
ሆኖም በዚህ ሕግ መንግሥት አንቀጽ 120 የተደነገገው እንደ
ተጠበቀ ነው፡፡

አንቀጽ 74

በጤራ ዊ ሽንግ የሚያደርጋቸው ሰብሰባያዎች በዝግ እንዲሆኑ ባለው
ሕግ በሰተቀር በግልጽ ይካሄዳሉ፡፡

.../

አንቀጽ 75

የብሔራዊ ሽንጉ አባላት የሠር ተ አደረ ሕዝብ ባለሙሉ ሥልጣን እንደራሴዎች ናቸው፡፡

አንቀጽ 76

1. አንድ የሕዝብ እንደራሴ ከባድ ወንጀል ሲፈጽም እጅ ከፍንድ ባልተገኘ በስተቀር ያለ ብሔራዊ ሽንጉ ወይም ሽንጉው ባልተሰበሰበ ጊዜ ያለ መንግሥት ምክር ቤት ፈቃድ አይያዝም፤ በወንጀልም አይከሰሰም፡፡
2. አንድ የሕዝብ እንደራሴ በሽንጉውና በሽንጉው አባላት ስብሰባዎች ላይ በሚሰጠው አስተያየት ምክንያት አይጠየቅም፤ አይከሰሰም፡፡

አንቀጽ 77

1. የሕዝብ እንደራሴዎች በመንግሥት አባላት የፎክ ሕጎችንና የተላለፉ ውሳኔዎችን አፈፃፀም ይከታተላሉ፡፡
2. የሕዝብ እንደራሴዎች ለመንግሥት አባላት፣ ለሕዝባዊና ለሌሎች ድርጅቶች ጥያቄ የሚቀረብ መብት አላቸው፤ ተጠያቂዎችም ተገቢ ውን መልስ የመስጠት ግዴታ አለባቸው፡፡

አንቀጽ 78

የሕዝብ እንደራሴዎች መደበኛ ሥራ ቸውን እንደያዙ ይቆያሉ፡፡ የእንደራሴነት ተገባራቸውን ለማከናወን እንዲችሉ ሊሟሉ የሚገባቸው ሁኔታዎች በሕግ ይወሰናሉ፡፡

አንቀጽ 79

1. አያንዳንዱ የሕዝብ እንደራሴ ለመረጠው ሕዝብ በብሔራዊ ሽንጉ የወጡ ሕጎችንና የተላለፉ ውሳኔዎችን የማብራራትና ከመረጠው ሕዝብ አስተያየትን የመቀበል፣ ለሚቀርብለት ጥያቄም ተገቢ መልስ የመስጠት ኃላፊነት አለበት፡፡

2. እያንዳንዱ የሕዝብ እንደራሴ ለመረጠው ሕዝብ ስለሥራው እንቅስቃሴ በየወቅቱ ዘገባ ያቀርባል፡፡

እንቁጽ 80

እንደ የሕዝብ እንደራሴ ሥራውን ከመጀመሩ በፊት የሚከተለውን ቃል ይገባል፡-

“ለኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ነፃ ነትና እንደ-ነት ለመቆም፣ ለባሻሊዝታ ታማኝ ለመሆን፣ የሠርተ አደሩን ሕዝብ ፍላጎትና ጥቅም ለማሰቀድም፣ ለዚህ ሕገ መንግሥትና ለሌሎችም ሕጎች ተፈፃሚነት ለመሥራት ቃል እገባለሁ፡፡”

እንቁጽ 81

የብሔራዊ ሽንጉን የአሠራር ሥርዓት እንደዚሁም የሕዝብ እንደራሴዎችን ጥቅማ፣ ምርጫ፣ ተጠሪነት፣ ልዩ መብት፣ ተገባርና የውክልና መሠረዝ የሚመለከተት የዚህ ሕገ መንግሥት እንቁጽ በማንኛውም ደረጃ ለሚቋቋሙ ሽንጉዎችና ለሚመረጡ የሕዝብ እንደራሴዎች እንደአገባቡ ተፈፃሚነት ይኖራቸዋል፡፡

መዕረፍ ዐሥር

የመንግሥት ምክር ቤት

እንቁጽ 82

1. የመንግሥት ምክር ቤት በዚህ ሕገ መንግሥት እንቁጽ 64 ንዑስ እንቁጽ 3/ሀ/ መሠረት የሚቋቋም፣ የብሔራዊ ሽንጉ ቋሚ አካል ሆኖ የሚሠራ የመንግሥት ሥልጣን አካል ነው፡፡
2. የመንግሥት ምክር ቤት ፕሬዚዳንት፣ ምክትል ፕሬዚዳንቶች፣ ጸሐፊና አባላት ይኖሩታል፡፡

3. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕረዚዳንት የመንግሥት ምክር ቤት ፕረዚዳንት ነው፡፡
4. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ምክትል ፕረዚዳንት የመንግሥት ምክር ቤት ምክትል ፕረዚዳንት ነው፡፡

አንቀጽ 83

የመንግሥት ምክር ቤት የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖሩታል፡-

1. ሀ. የሕገ መንግሥትንና የሌሎች ሕጎችን ተግባራዊነት ያረጋግጣል፤
- ለ. ሕገ መንግሥትንና ሌሎች ሕጎችን ይተረጎማል፤
- ሐ. በብሔራዊ ሸንጉ፣ በመንግሥት ምክር ቤትና በሪፐብሊኩ ፕረዚዳንት ከወጡት ሕጎች ጋር የሚያረኩ ተጠሪነታቸው ለሸንጉው የሆኑ የመንግሥት ለባላት የሚያወጡ የተውጣጡ ደንቦችና መመሪያዎች ይሸራሉ፤
- መ. ዓለም አቀፍ ውሎችን ያጸድቃል፣ ይሰርዛል፤
- ሠ. ምሕረት ያደርጋል፤
- ረ. ዜግነትን ይሰጣል፤
- ሰ. የፖለቲካ ጥገኝነትን ይሰጣል፤
- ሸ. ጭዳይ፣ ህግና ሽልጭት ይሰጣል፡፡
2. ሀ. የብሔራዊ ሸንጉና የሰባባሪ ሸንጉዎችን የምርጫ ጥን ያሰታው ይሆናል፤
- ለ. የብሔራዊ ሸንጉ መደበኛና ለስተጋሪ ገዢዎችን ይመራል፤
- ሐ. የብሔራዊ ሸንጉ ደሴና ጊዜያዊ ስሜቶችን ሥራ ያስተባባራል፤
- መ. የመከላከያ ምክር ቤትን ያደግፃል፤
- ሠ. የሚከተሉት ምክር ቤት፣ ጠቅላይ ፍርድ ቤት፣ ጠቅላይ ዐደብ ሕግ፣ ብሔራዊ የሠርተ ስደር ጭጥር ስሜትና ስሜት የተሰጣቸውን ኃላፊነት መወጣታቸውን ይከታተላል፤

ረ. በብሔራዊ ሽንግል የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል፤

ሰ. ስለሥራው እንቅስቃሴ ለብሔራዊ ሽንግል ዘገባ ያቀርባል፡፡

3. የመንግሥት ምክር ቤት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባር በሥራ ላይ ለማዋል ሕግ ሲያስፈልግ ድንጋጌዎችን ያወጣል፡፡

አንቀጽ 84

1. የመንግሥት ምክር ቤት ብሔራዊ ሽንግል በማይሰበሰብበት ጊዜ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ፣ የዚህ ሕግ መንግሥት አንቀጽ 120 እንደተጠበቀ ሆኖ ልዩ ድንጋጌዎችን ያወጣል፡፡

2. የመንግሥት ምክር ቤት ብሔራዊ ሽንግል በማይሰበሰብበት ጊዜ አስገዳጅ ሁኔታ ሲፈጠር፣ የአስቸኳይ ጊዜ ሁኔታን፣ ጦርነትን ወይም ሰላምን ሊያውቁ ይችላሉ፡፡

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 መሠረት የሚወጡ ልዩ ድንጋጌዎች ለሚቀጥለው የብሔራዊ ሽንግል ስብሰባ ቁጥጥር መጽደቅ ይኖርባቸዋል፡፡

ምዕራፍ ዐሥራ አንድ

የፊደላዊ ፕራዚዳንት

አንቀጽ 85

1. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕራዚዳንት በዚህ ሕግ መንግሥት አንቀጽ 64 ንዑስ አንቀጽ 4/ሀ/ መሠረት በብሔራዊ ሽንግል ይመረጣል፤ ተጠሪ ነቱም ለብሔራዊ ሽንግል ነው፡፡

2. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ፊደላዊ ፕራዚዳንት የሥራ ዘመን የብሔራዊ ሽንግል የሥራ ዘመን ይሆናል፡፡

.../

አንቀጽ 86

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ንጋሪያንት፡-

1. ርእሰ መንግሥት ነው፤
2. ሪፐብሊኩን በውስጥና በውጭ ይወክላል፤
3. የጦር ኃይሎች ጠቀላይ አዛዥ ነው፡፡

አንቀጽ 87

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ንጋሪያንት የሚከተሉ ተገዳሪዎችና ተገባር በዚህ ሕግ መንግሥትና በሌሎች ሕጎች መሠረት ያከናውናል፡-

1. ሀ. የአገሪቱ የውስጥና የውጭ ፖሊሲ በተገባር መተርጎሙን ያረጋግጣል፤
- ለ. ጠቀላይ ሚኒስትርን፣ በጠቀላይ ሚኒስትሩም አቅራቢነት ምክትል ጠቀላይ ሚኒስትሮችንና ሌሎች የሚኒስትሮች ምክር ቤት አባላትን ለብሔራዊ ሽንገ-አቅርቦ ያስመርጣል፤
- ሐ. የሚኒስትሮች ምክር ቤት የተሰጠውን ኃላፊነት መወጣትን ያረጋግጣል፤ እንዳስፈላጊነቱም ምክር ቤቱን ይሰበሰባል፤
- መ. የጠቀላይ ፍርድ ቤት ንጋሪያንትን፣ ምክትል ንጋሪያንቶችንና ዳኞችን፣ ጠቀላይ ዐቃቤ ሕግን፣ የብሔራዊ ሠርቶ አደር ቁጥጥር ኮሚቴ ሊቀንጠርንና ዋና ሶዲተርን ለብሔራዊ ሽንገ-አቅርቦ ያስመርጣል፤
- ሠ. ጠቀላይ ፍርድ ቤት፣ የጠቀላይ ዐቃቤ ሕግ መሥሪያ ቤት፣ ብሔራዊ የሠርቶ አደር ቁጥጥር ኮሚቴና የዋና ሶዲተር መሥሪያ ቤት የተሰጣቸውን ኃላፊነት መወጣታቸውን ያረጋግጣል፡፡

.../

2. ሀ. ዓለም አቀፍ ውሎችን ይዋቀራል፤

ለ. ~~ዲፕሎማቲክ ጉጉጉተቶችን ይመሠርታል፤~~ ~~ዲፕሎማቲክ ወልዕ~~
ከተኛችን ይሸጣል፤

ሐ. የውጭ አገር ዲፕሎማቲክ ወልዕከተኛችን የሽጦትና የስን
በት ደብዳቤ ይቀበላል፡፡

3. ሀ. የመከላከያ ምክር ቤትን አባላት ይሸጣል፤ ምክር ቤትንም
ይሰበሰባል፤

ለ. ከፍተኛ የመንግሥት የሲቪልና የውትድርና ማዕረጎችን ይሰጣል፤

ሐ. ከፍተኛ የመንግሥት ባለሥልጣኖችን ሽጦት ያስታውቃል፤

መ. ይቀርታ ያደርጋል፡፡

4. የሪፑብሊክ ፕሬዚዳንት በዚህ አንቀጽ የተሰጡትን ሥልጣንና ተገባር በሥራ ላይ ለማዋል ሕግ ሲያስፈልግ የፕሬዚዳንት ደንጋጌ
ያችን ያወጣል፡፡

5. ሀ. በብሔራዊ ሽንጉ በመንግሥት ምክር ቤትና በሪፑብሊክ
ፕሬዚዳንት የሚወጡትን ሕጎች በነጋሪት ጋዜጣ ያውጃል፤

ለ. በብሔራዊ ሽንጉ የሚሰጡትን ሌሎች ተገባሮች ያከናውናል፤

ሐ. ስለሥራው አንቅስቃሴ ለብሔራዊ ሽንጉ ዘገባ ያቀርባል፡፡

አንቀጽ 88

1. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ፕሬዚዳንት ብሔራዊ
ሽንጉ በማይሰበሰብበት ጊዜ አስገዳጅ ሁኔታ ሲፈጠር፡-

ሀ. ጠቅላይ ሚኒስትርን፣ በእርሱም አቅራቢነት ምክትል ጠቅ
ላይ ሚኒስትሮችንና ሌሎች የምክር ቤት አባላትን ይሸጣል፤
ይሸራል፤

ለ. የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንትን፣ ምክትል ፕሬዚዳንቱንና
ዳኞችን፣ ጠቅላይ ዐምሴ ሕግን፣ የብሔራዊ ሠርተ ለደር
ቀጥቶ ሦሜን ሊቃውንታትና ዋና ስራዊት ይሸጣል፤
ይሸራል፡፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የሚደረጉ ውሳኔዎች በፕራዚዳንት ልዩ ደንጋጌ የሚታወቁ ሆነው ለሚቀጥለው የብሔራዊ ሽንገ ስብሰባ ቁርባናው መጽደቅ ይኖርባቸዋል፡፡

አንቀጽ 89

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕራዚዳንት ሥራውን ከመደመሩ በፊት በብሔራዊ ሽንገ የሚከተለውን ቃል ይገባል፡-

“በዚህ ሽንገና በኢትዮጵያ ሕዝብ ፊት ይህን ታሪካዊ ኃላፊነት ስቀበል፣ የኢትዮጵያን ሉዓላዊነት፣ ነፃነትና አንድነት በቁጥነት ለመጠበቅ፣ ለቦሻ ለዛም ገንባታ፣ ለሠርቶ አደሩ ሕዝብ ደኅንነት፣ ፍላጎትና ጥቅም መከበር፣ ለብሔረሰቦች እኩልነት መረጋገጥ በብቁነትና በላመታከት ለመሥራት፣ ለዚህ ሕገ መንግሥትና ለሌሎች የአገሪቱ ሕጎች ተገዥ ለመሆን፣ ምንጊዜም ለኢትዮጵያ ክብር፣ አድገትና ብልጽግና በታላላቅነት ለማገልገል ቃል እገባለሁ፡፡”

ምዕራፍ ዐሥራ ሁለት

የሚኒስትሮች ምክር ቤት

አንቀጽ 90

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ማለትም መስተዳድሩ የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ከፍተኛ አስፈጻሚና አስተዳደራዊ አካል ነው፡፡
2. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ጠቅላይ ሚኒስትር፣ ምክትል ጠቅላይ ሚኒስትሮች፣ ሚኒስትሮች፣ ፓሚቨኖችና በሕግ በሚወሰነው መሠረት ሌሎች አባላት የሚገኙበት ምክር ቤት ነው፡፡

አንቀጽ 91

1. በዚህ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 64 ንዑስ አንቀጽ 4/መ/ እና አንቀጽ 87 ንዑስ አንቀጽ 1/ለ/ መሠረት የሚኒስትሮች ምክር ቤት አባላት በብሔራዊ ሽንገ ይመረጣሉ፡፡

2. መንግሥት ለነዚህ ነፃነቶች ተገባራዊ መሆን አስፈላጊውን ቁጥጥር ምራሳዊ ድጋፍ ይሰጣል፡፡

አንቀጽ 49

1. የኢትዮጵያውያን ከቦታ ወደ ቦታ የመዘዋወር ነፃነት የተረጋገጠ ነው፡፡
2. ማንኛውም ኢትዮጵያዊ በኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ገዛት ውስጥ የመኖርያ ስፍራ የመለዋወጥ ነፃነት አለው፡፡

አንቀጽ 50

የኢትዮጵያውያን የመልዕክት ምሥጢር ነት የተረጋገጠ ነው፡፡

አንቀጽ 51

1. ኢትዮጵያውያን የመመረጥና የመመረጥ መብት አላቸው፡፡
2. ማንኛውም ኢትዮጵያዊ የአእምሮ መታወክ ከሌለበትና የመመረጥና የመመረጥ መብት በሕግ የተገፈፈ ባለሀያ በስተቀር የበጩረሰብ፣ የጾታ፣ የሃይማኖት፣ የሥራ ዓይነት፣ የማኅበራዊና የሌላም ሁኔታ ልዩነት ሳይደረግበት 18 ዓመት ሲሞላው ለመንግሥት ሥልጣን አካላት አባላትን የመመረጥና 21 ዓመት ሲሞላው ለአባልነት የመመረጥ መብት አለው፡፡ ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ 52

1. ኢትዮጵያውያን የመንግሥትና የሕዝባዊ ድርጅቶችን አሠራር በሚመለከት አስተያየትና በማሰረጃ የተደገፈ ሲሆን የማቀረብ መብት አላቸው፡፡

2. የሚከተሉት ምክር ቤት የሥራ ዘመን የጠበቁ የሽንግል የሥራ ዘመን ይሆናል፡፡ አዲስ የሚከተሉት ምክር ቤት አስከፊነት ይረካል፡፡ የሚከተሉት ምክር ቤት በሥራ ላይ ይቆያል፡፡

3. የሚከተሉት ምክር ቤት ተጠሪነት ለጠበቁ የሽንግል ነው፡፡ ሽንግል በማይሰበሰብበት ጊዜ ተጠሪነት ለመንግሥት ምክር ቤትና ለሪፖርት ፕራዲኬት ይሆናል፡፡

አንቀጽ 92

የሚከተሉት ምክር ቤት ጠቅላይ ሚኒስትሩ ምክትል ጠቅላይ ሚኒስትሩና በሕግ በሚወሰነው መሠረት ሌሎች አባላት የሚገኙ በት ምክር ቤት ይኖራል፡፡

አንቀጽ 93

የሚከተሉት ምክር ቤት የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖራቸዋል፡-

1. በጠበቁ የሽንግል በመንግሥት ምክር ቤትና በሪፖርት ፕራዲኬት የወጡ ሕጎችና የተሰጡ ውሳኔዎች በሥራ መተርጎሞቻቸው ያረጋግጣል፤ ይንገሩ ያወጣል፤ መመሪያዎችን ይሰጣል፤
2. የሚከተሉትን የኮሚሽኖችና በቀጥታ ለሚከተሉት ምክር ቤት ተጠሪ የሆኑትን ሌሎች የመንግሥት አስተዳደር አባላት ሥራ ይመራል፤ ያስተባብራል፤
3. የአስተዳደር አካባቢና የራስ ገዝ አካባቢ ሽንግሎች የሥራ አስፈጻሚ ሰራተኞችን ሥራ ይቆጣጠራል፤
4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 እና 3 የተመለከተ አባላት ውሳኔዎች ሕግን የሚያረሩ ሀሳቦችን ይሸራል፤ አንዳንድ ሀሳቦችን አንዲትከብሩ መመሪያ ይሰጣል፤
5. የሚከተሉት የኢኮኖሚ ዕቅዶችን ያዘጋጃል፤ ለጠበቁ የሽንግል ያቀርባል፤ ሲጸድቁ ተግባራትን ያረጋግጣል፤
6. ዓመታዊ በጀትን ያዘጋጃል፤ ለጠበቁ የሽንግል ያቀርባል፤ ሲጸድቁ ተግባራትን ያረጋግጣል፤

7. ስለ ሪ ዠሊኩ የጭ ገንጅነት ለብሔራዊ ሽንገጃ ለመንግሥት ምክር ቤትና ለሪ ዠሊኩ ፕሬዚዳንት ሐሳብ ያቀርባል፤ ተገባ ራዊነቱንም ያረጋግጣል፤
8. መንግሥታዊ የገልገል ሥራ ያደራጃል፤ ይመራል፤
9. የሀገሪ ተን ጥቅም፤ የሕዝቡን ደኅንነትና የዜጎችን መብት ለማስከበርና ለማረጋገጥ አስፈላጊውን ሕጋዊ እርምጃ ይወስዳል፤
10. ሕገና ሥርዓት መከበሩን ያረጋግጣል፤
11. ከብሔራዊ ሽንገጃ ከመንግሥት ምክር ቤትና ከሪ ዠሊኩ ፕሬዚዳንት የሚሰጡትን ሌሎች ተገባሮች ያከናውናል፤
12. ስለ ሥራው እንቅስቃሴ ለብሔራዊ ሽንገጃ ሽንገው በማይሰበሰቡበት ጊዜ ለመንግሥት ምክር ቤትና ለሪ ዠሊኩ ፕሬዚዳንት በየወቅቱ ዘገባ ያቀርባል፡፡

አንቀጽ 94

ጠቅላይ ሚኒስትር የሚከተሉት ሥልጣንና ተገባር ይኖሩታል፡-

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤትን ይሰበስባል፤
2. የሚኒስትሮች ምክር ቤትን ይወክላል፤ ሥራውን ይመራል፤ ያስተባብራል፤
3. በሚኒስትሮች ምክር ቤት የወጡ ደንቦችና የተሰጡ ውሳኔዎች በሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፤
4. ምክትል ጠቅላይ ሚኒስትሮችንና ሌሎች የሚኒስትሮች ምክር ቤት አባላትን በዚህ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 87 ንዑስ አንቀጽ 1/ለ/ መሠረት ለማስመረጥ ለሪ ዠሊኩ ፕሬዚዳንት ያቀርባል፤
5. በመንግሥት ምክር ቤትና በሪ ዠሊኩ ፕሬዚዳንት የሚሰጡትን ሌሎች ተገባሮች ያከናውናል፡፡

አንቀጽ 95

የሚኒስትሮች ምክር ቤት አባላት በወላ ለሚወስዱት እርምጃ የጋራ፤ በተናጠል ለሚወስዱት እርምጃ የገል ጋላፊነት አለባቸው፡፡

መዕረፍ ዓሥራ ሦስት

የአስተዳደር አካባቢና የራስ ገዝ አካባቢ

የሥልጣንና የአስተዳደር አካላት

አንቀጽ 96

የአስተዳደር አካባቢና የራስ ገዝ አካባቢ ከፍተኛ የመንግሥት ሥልጣን አካል የአካባቢው ሽንገር ነው፡፡

አንቀጽ 97

1. የአካባቢ ሽንገሮች የሥራ ዘመን በሕግ ይወሰናል፡፡
2. የሽንገሮች የሰብሰባ ጊዜ በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ 98

የአስተዳደር አካባቢና የራስ ገዝ አካባቢ ሽንገር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖሩታል፡-

1. የመንግሥት ሕጎች፣ ውሳኔዎችና መመሪያዎች በሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፤
2. ለበታች ሽንገሮች መመሪያ ይሰጣል፤ ሥራቸውን ያስተባብራል፤ ይቆጣጠራል፤
3. የአካባቢውን ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ዕቅዶችና በጀት ይወስናል፤ በብሔራዊ ሽንገር ሲጸድቁ በሥራ ላይ ያውላል፤
4. በሥልጣኑ ክልል ውስጥ የሚገኙ የሥራ አንቀሳቃሶችን የሚመለከተ መመሪያዎች ይሰጣል፤
5. የአካባቢውን ፍርድ ቤት ዳኞች ይመርጣል፤
6. ከአባላት መካከል የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ይመርጣል፤ ሥራውን ይቆጣጠራል፤
7. ቋንቋ ጊዜያዊ ኮሚሽኖች ያቋቁማል፤

8. በአካባቢው የሥራ እንቅስቃሴ ለሚቀጥለው የበላይ ሽንግ ዘገባ ያቁባል፡፡

አንቀጽ 99

የአስተዳደር አካባቢና የራስ ገዝ አካባቢ ሽንግ የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ፡-

1. የበላይ አካላት ሕጎች፣ ውሳኔዎችና መመሪያዎች በሥራ ላይ መዋላቸውን ለማረጋገጥ አስፈላጊ እርምጃዎችን ሁሉ ይወስናል፤
2. በአካባቢው ውስጥ የሚገኙት የበላይ የመንግሥት አካላት የሚያከናውኑትን ሥራዎች ይከታተላል፤
3. የበታች ሽንጎች ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴዎችን ሥራ ይመራል፣ ያስተባብራል፣ ይቆጣጠራል፤
4. በአካባቢው ሥልጣን ክልል ውስጥ የሚገኙት የአስተዳደር፣ የኢኮኖሚ፣ የጥበብና የጥህህድ ድርጅቶችን ሥራ ይመራል፣ ያስተባብራል፣ ይቆጣጠራል፤
5. የአካባቢውን ጥበብና የኢኮኖሚያዊ እቅዶችና በጀት ያዘጋጃል፤ ከጸደቀ በኋላ በሥራ ላይ ያውላል፤
6. በበላይ አካላት የሚሰጡትን ሌሎችንም ተግባሮች ያከናውናል፤
7. ለአካባቢው ሽንግ ለበላይ አስፈጻሚ አካል በየወቅቱ ዘገባ ያቁባል፡፡

አንቀጽ 100

የዚህ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 98 እንደተጠበቀ ሆኖ የራስ ገዝ አካባቢ ሽንጎች የሚኖራቸው የተለየ ሥልጣንና ተግባር በብሔራዊ ሽንግ ይወሰናል፡፡

መዕረፍ ዐሥራ አራት

ዳ ን ነ ት

አንቀጽ 101

1. በኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የዳኝነት ሥልጣን የአንድ ጠቅላይ ፍርድ ቤት፣ የአስተዳደር አካባቢዎችና የራስ ገዝ አካባቢዎች ፍርድ ቤቶችና የሌሎችም በሕግ የሚቋቋሙ ፍርድ ቤቶች ብቻ ነው፡፡

2. የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፍርድ ቤቶች በሕግ የተረጋገጡ የመንግሥትና የሕዝባዊ ድርጅቶች፣ የሌሎች ማኅበራትና የግለሰቦችን መብቶች፣ ጥቅሞችና ነፃነቶች ያስከብራሉ፡፡

አንቀጽ 102

1. የጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞች የሚመረጡት በብሔራዊ ሽንግ ነው፤ የአካባቢ ፍርድ ቤቶች ዳኞች በየአካባቢያቸው ሽንግዎች ይመረጣሉ፡፡
2. የዳኞች የሥራ ዘመን የመረጣቸው ሽንግ የሥራ ዘመን ይሆናል፡፡
3. የመረጣቸው ሽንግ ዳኞችን ከሥራቸው አንዲነሱ ሊያደርግ ይችላል፡፡
4. የዳኞች ጥቅሞች መርጫና አስተዳደር በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ 103

1. በኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የበላይ የዳኝነት አካል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ነው፡፡
2. ጠቅላይ ፍርድ ቤት በአገሪቱ ፍርድ ቤቶች ሁሉ የሚከናወኑ የዳኝነት ተገባሮችን የመቆጣጠር ሥልጣን አለው፡፡

አንቀጽ 104

ከሕዝቡ የሚመረጡ አማኝ ዳኞች በፍርድ ቤቶች በዳኝነት ይሠራሉ፡፡
ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ 105

ዳኞችና አማኝ ዳኞች የዳኝነት ተገባራቸውን በሙሉ ነፃነት ያከናውናሉ፤ ከሕግ በስተቀር በማንኛውም ሌላ ሥልጣን አይወሰንም፡፡

አንቀጽ 106

ፍርድ ቤቶች የዳኝነት ተገባራቸውን የሚያከናውኑበትን ቋንቋ ለማይችሉ ባለጉዳይ የትርጉም አገልግሎት ይሰጣሉ፡፡

አንቀጽ 107

በዘግ ችሎት እንዲታይ በሕግ የተወሰኑ መከንያቶች ባላጋጠሙ ለስተቀር ማንኛውም ጉዳይ የሚታየው በግልጽ ችሎት ይሆናል፡፡

አንቀጽ 108

ፍርድ ቤቶች ሥራቸውን በሚመለከት ለመረጡዋቸው ሸንገኞች በየወቅቱ ዘገባ ያቀርባሉ፡፡

.../

ዎዕራፍ ዐሥራ አምስት

የዐቃቤ እግ መሥሪያ ቤት

አንቀጽ 109

1. የመንግሥት አካላት፣ ሕዝባዊ ድርጅቶች፣ ሌሎች ማኅበራት፣ ባለሥልጣናቸውና ማንኛውም ገለሰብ እግን ማክበራቸውንና የሕጉንም አንድ ወጥ አፈጻጸም የዐቃቤ እግ መሥሪያ ቤት ያረጋግጣል፡፡
2. የዐቃቤ እግ መሥሪያ ቤት በጠቅላይ ዐቃቤ እግ ይመራል፡፡

አንቀጽ 110

1. ጠቅላይ ዐቃቤ እግ በብሔራዊ ሽንጉ ይመረጣል፤ ተጠሪ ነቱም ለብሔራዊ ሽንጉ ነው፡፡ ሽንጉው በማይሰበሰብበት ጊዜ ተጠሪ ነቱ ለመንግሥት ዎክሮ ቤትና ለሪፑብሊኩ ፕሬዚዳንት ይሆናል፡፡
2. የጠቅላይ ዐቃቤ እግ የሥራ ዘመን የብሔራዊ ሽንጉ የሥራ ዘመን ይሆናል፡፡

አንቀጽ 111

በሁሉም ደረጃ የሚገኙ ዐቃባዊነት እግ በጠቅላይ ዐቃቤ እግ ይሸማሉ፤ ተጠሪ ነታቸውም ለጠቅላይ ዐቃቤ እግ ይሆናል፡፡

አንቀጽ 112

ዐቃባዊነት እግ ተገባራቸውን ሲያከናውኑ ከጠቅላይ ዐቃቤ እግ በስተቀር በአካባቢ የመንግሥት አካላት አይመሩም፡፡

አንቀጽ 113

የዐቃቤ እግ መሥሪያ ቤት አደረጃጀት፣ አሠራርና አስተዳደር በእግ ይወሰናል፡፡

= 43 =

ክፍል አራት

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

ዎፊራፍ ዐሥራ ስድስት

ሰንደቅ ዓላማ፣ አርማ፣ መዝሙር፣ ቋንቋና ርእሰ ከተማ

አንቀጽ 114

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሰንደቅ ዓላማ ከላይ አረጋጌፋ፣ ከመሀሉ ጧፍና ከታች ቀይ ቀለም ያለው ባለ አገደም ቅርጽ ነው፡፡ ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ 115

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አርማ በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ 116

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ብሔራዊ መዝሙር ይኖረዋል፡፡ ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ 117

የዚህ ሕግ መንግሥት አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 5 ለንደተ ጠበቀ ሆኖ በኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የመንግሥት የሥራ ቋንቋ አማርኛ ነው፡፡

አንቀጽ 118

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ርእሰ ከተማ አዲስ አበባ ናት፡፡

ECLN .../

= 44 =

መዕረፍ ዐሥራ ሰባት

የሕገ መንግሥት ሕጋዊ ኃይልና መሻሻል

አንቀጽ 119

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት
የአገሪቱ የበላይ ሕግ ነው። ማንኛውም ሕግና ውሳኔ ከዚህ
ሕገ መንግሥት ጋር የሚቃረን ከሆነ ተፈፃሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ 120

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት የብሔ-
ራዊ ሽንገል አባላት ከአራት ሦስት እጅ በሚደገፉት ውሳኔ ብቻ
ሊሻሻል ይችላል።

~~ECLN~~